

BİLGİ
TEKNOLOJİLERİ
VE İLETİŞİM
KURUMU

YILLIK PAZAR VERİLERİ BÜLTENİ

2022

İÇİNDEKİLER

1. GENEL VERİLER	7
2. GENİŞBANT VERİLER	11
3. MOBİL HİZMETLERE İLİŞKİN VERİLER	15
4. SABİT TELEFON HİZMETİNE İLİŞKİN VERİLER	18
5. DİĞER HABERLEŞME HİZMETLERİNE İLİŞKİN VERİLER	21
5.1 ORTAK KULLANIMLI TELSİZ HİZMETİ (OKTH)	21
5.2 UYDU HABERLEŞME HİZMETİ (UHH)	22
5.3 UYDU PLATFORM HİZMETİ (UPH)	22
5.4 UYDU ÜZERİNDEN KÜRESEL MOBİL KİŞİSEL İLETİŞİM HİZMETİ (GMPCS)	23
5.5 KABLO TV	23
5.6 REHBERLİK HİZMETİ.....	24

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Elektronik Haberleşme Sektörü Gelirleri (Milyar ₺)	7
Şekil 2 Elektronik Haberleşme Sektörü Yatırımları (Milyar ₺)	8
Şekil 3 İstihdam Sayıları	8
Şekil 4 Abone Sayısı.....	9
Şekil 5 Tüketici Şikayeti Sayıları	9
Şekil 6 İnternet Kullanım Oranları (%)	11
Şekil 7 Toplam Abone Sayısı ve Yaygınlık Oranı	11
Şekil 8 Sabit Genişbant Abonelerin Teknoloji Bazlı Dağılımı (%)	12
Şekil 9 İnternet Kullanım Miktarları (TByte)	12
Şekil 10 Fiber Uzunluk ve Abone Sayısı	13
Şekil 11 Sabit Abonelerin Hız Dağılımı.....	13
Şekil 12 4.5G Abone Sayısı ve Toplam Mobil Abone Sayısına göre Yaygınlık	15
Şekil 13 İllere Göre 4.5G Abone Sayısı	15
Şekil 14 2021 Yılı için İllere Göre Toplam Abone Sayısı ve Yaygınlık	16
Şekil 15 Toplam Mobil Numara Taşıma Sayısının Yıllara Göre Değişimi (Milyon).....	16
Şekil 16 Sabit Telefon Abone Sayısı ve Yaygınlık Oranının Yıllar İçindeki Değişimi.....	18
Şekil 17 Sabit Telefon Hizmetleri Gelirleri'nin Yıllar İçindeki Değişimi (Milyar TL)	18
Şekil 18 Sabitte Üretilen Toplam Trafığın (Çağrı Başlatma) Yıllar İçindeki Değişimi (Milyar Dk)	19
Şekil 19 Toplam Sabit Numara Taşıma Sayılarının Yıllara Göre Değişimi (Milyon).....	19
Şekil 20 Yıllara Göre Abone ve Kullanıcı Sayıları	20
Şekil 21 Yıllara Göre UHH Abone Sayısı	22
Şekil 22 Yıllara Göre UPH Kullanıcı Sayısı (Milyon).....	22
Şekil 23 Yıllara Göre GMPCS Abone Sayıları	23
Şekil 24 IPTV ve KABLO TV Abone Sayılarının Yıllar İçindeki Değişimi (Milyon).....	23
Şekil 25 Kablo İnternet Abone Sayısının Yıllar İçindeki Değişimi (Milyon)	24
Şekil 26 Rehberlik Hizmeti- Gelen Toplam Çağrı Sayısı (Milyon) ve Süresi (Milyon Dk) ..	24

ÖNSÖZ

Elektronik haberleşme sektörümüz dünyadaki teknolojik gelişmeleri yakından takip eden ve bu gelişmeleri verdiği hizmetlerle kullanıcılarına hızla sunan dinamik bir yapıya sahiptir. Bu hareketlilik, abone sayılarındaki artış, kullanılan veri miktarı ve yapılan yatırımların tutarlarına bakıldığında açıkça görülmektedir. Kitleysel olarak mobil telefon kullanmaya 2G (GSM) ile başlanan ülkemizde daha sonraki 3G ve 4.5G teknolojileri, hem altyapı hem de abonelerin kullanımı bakımından çok yüksek yaygınlaşma hızına sahip olmuştur. Halihazırda 89 milyona yaklaşarak nüfusumuzu geçen abone sayısı ile mobil hizmetler sağladığı kolaylıklarla hayatımızın vazgeçilmezi haline gelmiştir. Mobil abonelerin %93'ünden fazlasının 4.5G abonesi olması ve 71 milyona ulaşan mobil genişbant abone sayısı da yeni teknolojilerin yaygınlaşma hızı açısından önemlidir. Benzer şekilde 2000'li yıllarla birlikte hayatımıza giren ve 18,5 milyon aboneye ulaşan sabit genişbant hizmetinde abone profilimiz giderek DSL bazlı teknolojilerden fibere doğru evrilmektedir. Fiber abonelerin oranı %28'i aşmıştır.

Kullanıcıların daha iyi ve çeşitli haberleşme hizmetlerinden yararlanabilmesi için işletmeci yatırımlarının süreklilik arz etmesi gerekmektedir. Bu açıdan sektöre bakıldığında yıllar içinde yatırımların

Covid-19 dönemindeki kısıtlamaların olduğu dönemlerde dahi arttığı görülmektedir. 2017’de 8,1 milyar ₺ olan toplam işletmeci yatırımları 2021 sonunda 21,8 milyar ₺’ye ulaşmıştır.

Sektörde yaşanan gelişmeleri kamuoyuna aktarmak üzere Kurumumuz, üçer aylık dönemler halinde Pazar Verileri Raporu hazırlamakta ve detaylı verileri ilgili taraflarla paylaşmaktadır. Bununla birlikte, bu verileri kullanarak çalışmalar yürüten kamu kurumları ve özel sektör kuruluşları ile akademik camianın sektörümüze ilişkin daha detaylı ve zengin içerikte verilere erişimini sağlayabilmek açısından sektörel verileri üç aylık raporlarımızın yanı sıra son beş yıllık verileri içerecek şekilde yıllık özetler halinde yayımladığımız yeni bir bülten hazırlamaya karar verdik.

Yaşamın hızına hız katan elektronik haberleşme teknolojileri zaman içerisinde bazı hizmet ve altyapıların daha ön plana çıktığı ve alt başlıkların önem kazandığı dinamik bir yapıdadır. Özellikle internete yönelik gelişmeler tüm hizmetleri etkilemektedir. Bu anlayışla, Yıllık Sektörel Bülten’in içerik anlamında dinamik bir yapıda olmasını arzu ediyoruz. Bültenimizin sektörümüzün beklentilerini karşılamasını ve sektörümüze faydalı olmasını temenni ediyorum.

BİLGİ
TEKNOLOJİLERİ
VE İLETİŞİM
KURUMU

Ömer Abdullah KARAGÖZOĞLU

Kurul Başkanı

1. BÖLÜM GENEL VERİLER

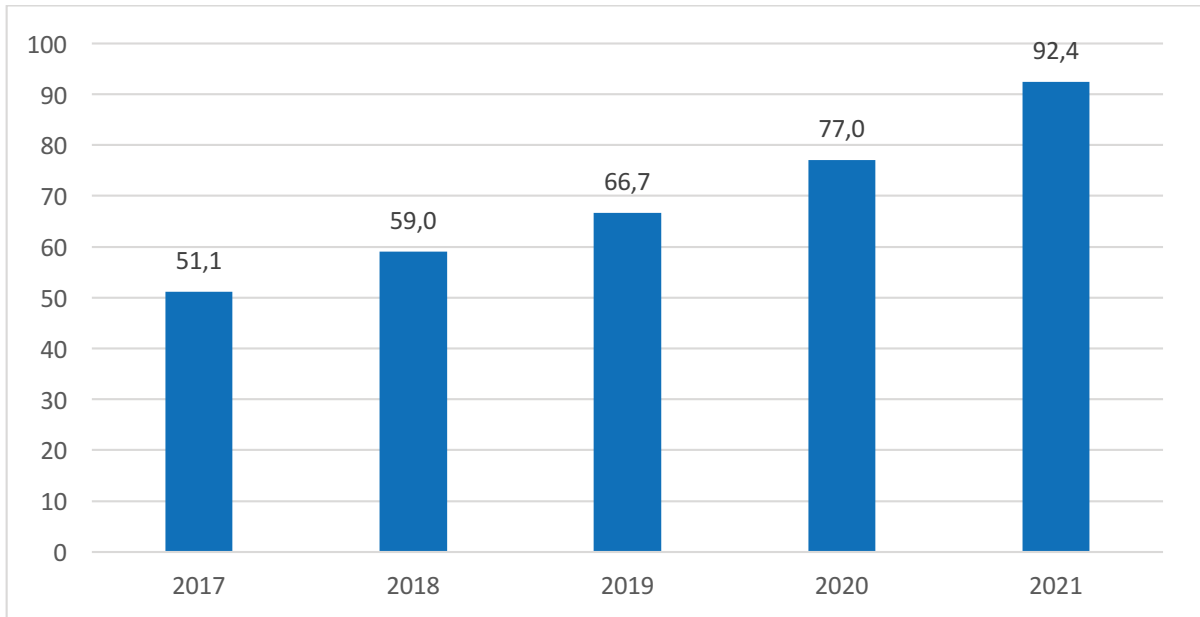
1. GENEL VERİLER

Net satış* (₺)	92.376.308.641
Yatırım* (₺)	21.790.248.248
Mobil abone sayısı**	88.539.253
4.5G abone sayısı	82.385.147
M2M abone sayısı	7.798.970
Genişbant abone sayısı**	89.511.514
Mobil	71.003.987
Sabit	18.507.527
Fiber	5.205.441
Sabit telefon abone sayısı**	11.782.076
Ortalama aylık veri kullanımı**	
Mobil	12,8 GByte
Sabit	238 GByte

Veriler 2021 yılı sonuna (*) veya 2022 yılı ikinci çeyreği sonuna (**) aittir.

Elektronik haberleşme hizmetlerinden elde edilen gelirdeki ortalama yıllık artış % 16'dır. ¹

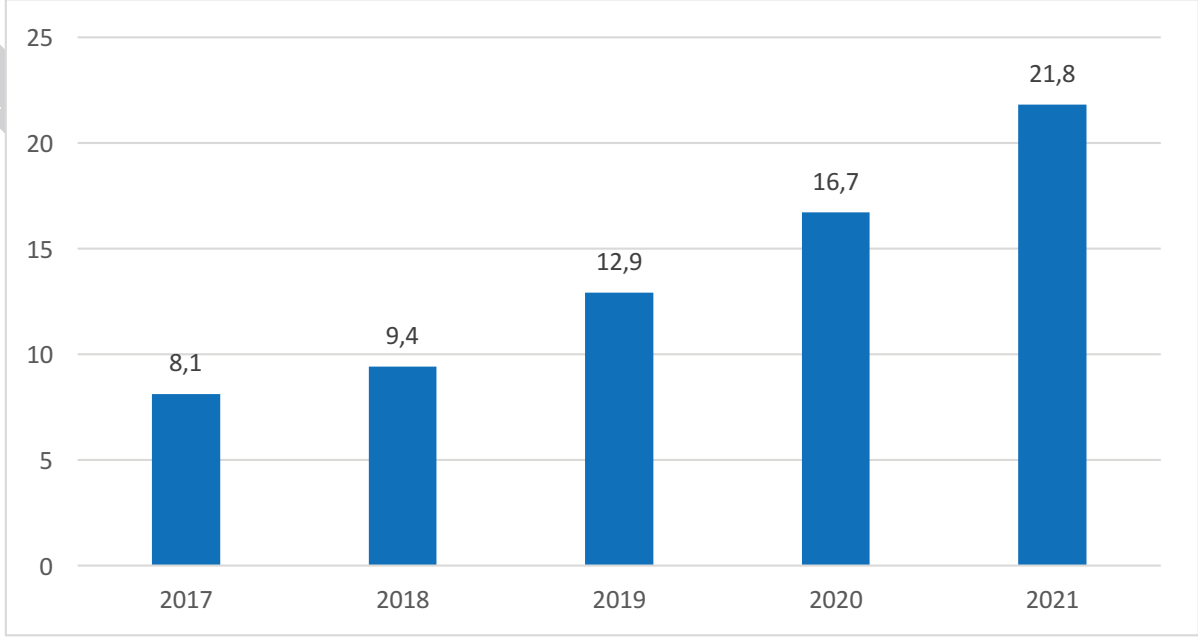
Şekil 1 Elektronik Haberleşme Sektörü Gelirleri (Milyar ₺)

¹Raporun genelindeki kıyaslamalar, aksi belirtilmedikçe, 2021 yılı sonu ile 2017 yılı sonu arasındaki dönem için yapılmıştır.

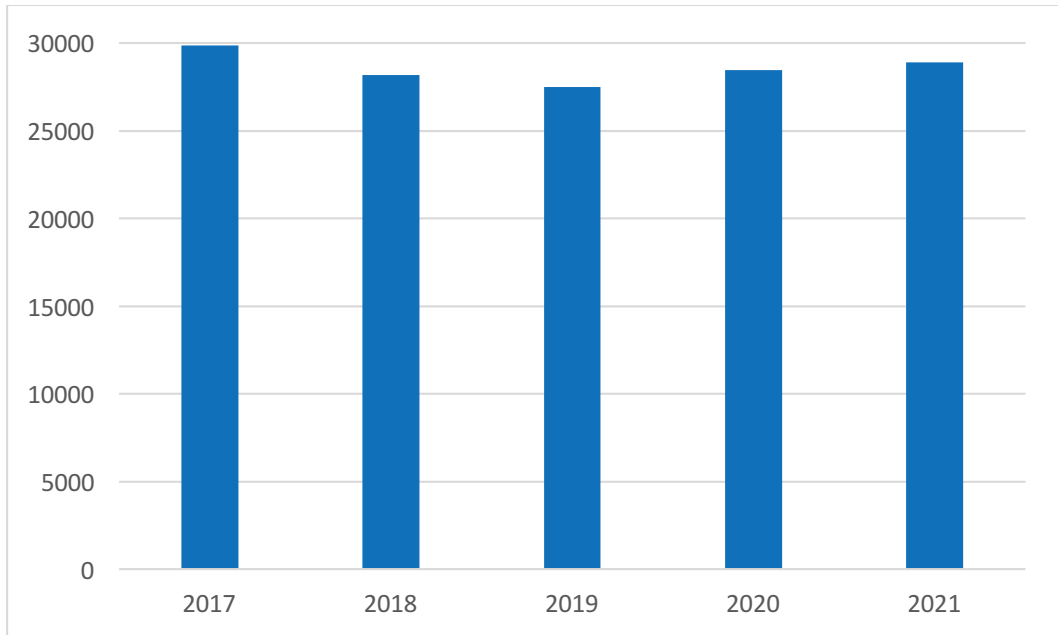
İşletmeci yatırımlarındaki 2017-2021 yılları arasında 2,7 kat artış yaşanırken ortalama yıllık artış %28'dir.

Şekil 2 Elektronik Haberleşme Sektörü Yatırımları (Milyar ₺)

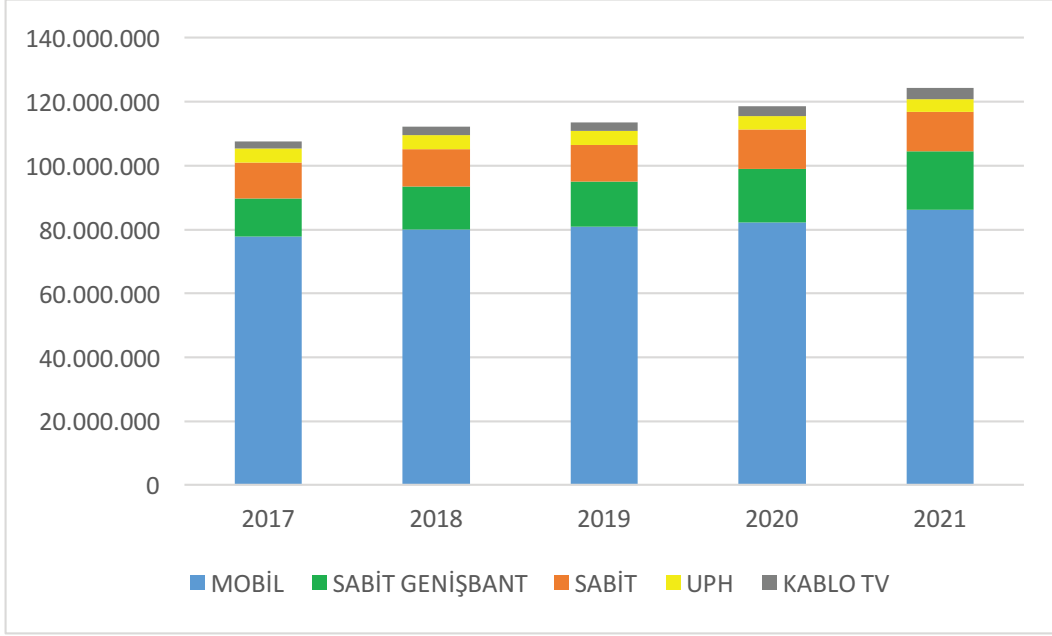
İşletmecilerin tam zamanlı çalışan sayısı yıllar içinde önemli bir değişim göstermemektedir.

Şekil 3 İstihdam Sayıları

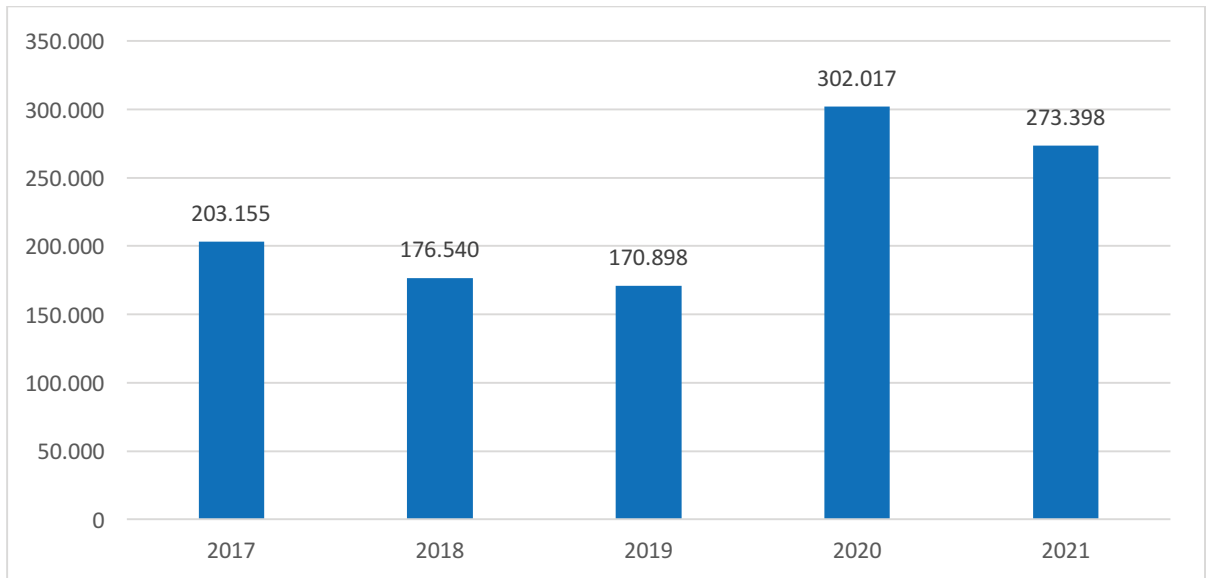
Ülkemizde elektronik haberleşme hizmetlerine abone olanların sayısı 2017 yılında 107,5 milyon seviyelerindeyken 2021 sonu itibarıyla 124,3 milyonu aşmıştır.

Şekil 4 Abone Sayısı

Kurumumuza iletilen toplam tüketici şikayeti sayısında 2020 yılında görülen hızlı artışın Covid 19 pandemisi nedeniyle yoğun kullanımdan kaynaklı olduğu değerlendirilmektedir. Pandeminin etkisini yitirmesi ile şikayet sayılarında düşüş eğilimi başlamıştır. Özellikle ülkemizdeki toplam abone sayısı ve tüketici şikayeti sayısı grafikleri birlikte değerlendirildiğinde abone sayısındaki artışa göre şikayet sayılarının (pandemi etkisi dışında tutulduğunda) önemli bir artış göstermediği görülmektedir.

Şekil 5 Tüketici Şikayeti Sayıları

2. BÖLÜM

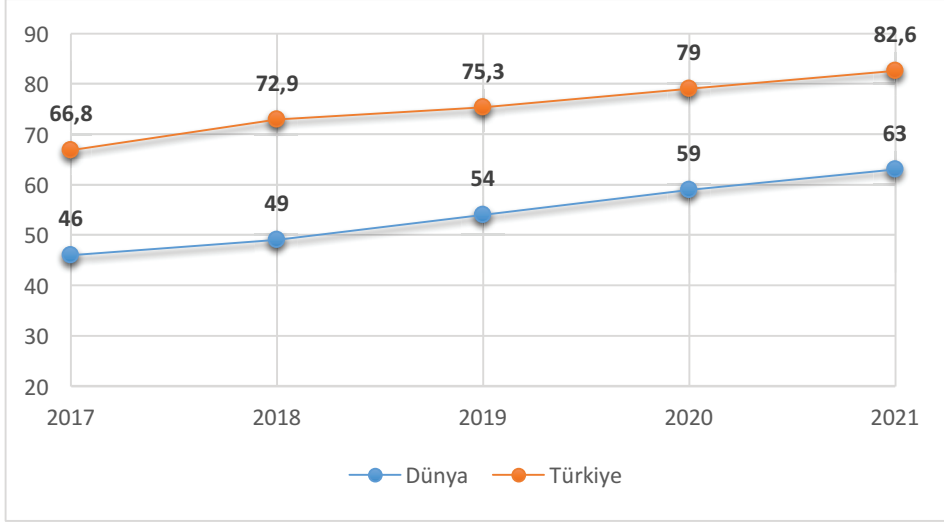
GENİŞBANT VERİLERİ

2. GENİŞBANT VERİLERİ

Ülkemizde internet kullanım oranı (%82,6) dünya ortalamasının (%63) üzerindedir. Ülkemizdeki internet kullanım oranı 2017-2021 yılları arasında %23,6 artmıştır.

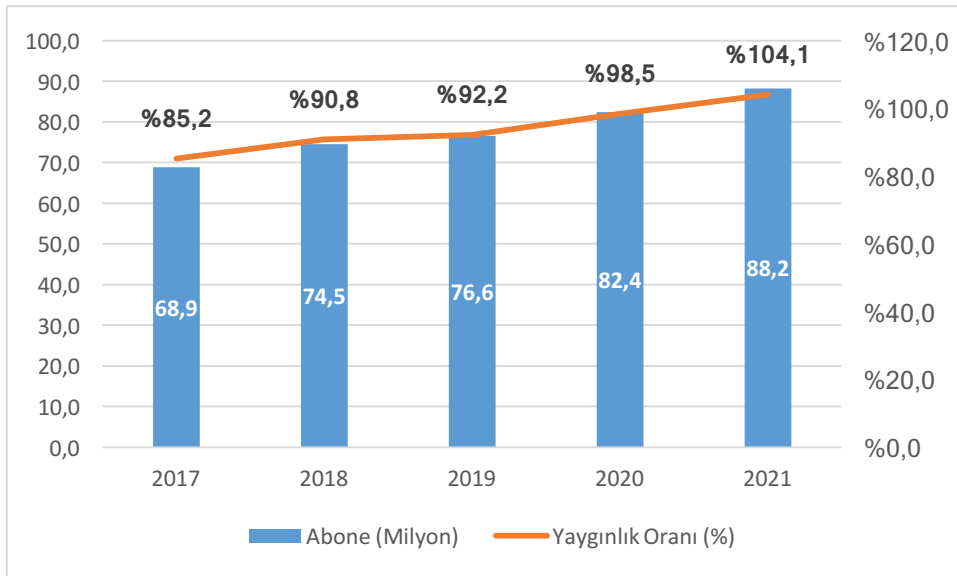
Şekil 6 İnternet Kullanım Oranları (%)

Kaynak: TÜİK ve ITU

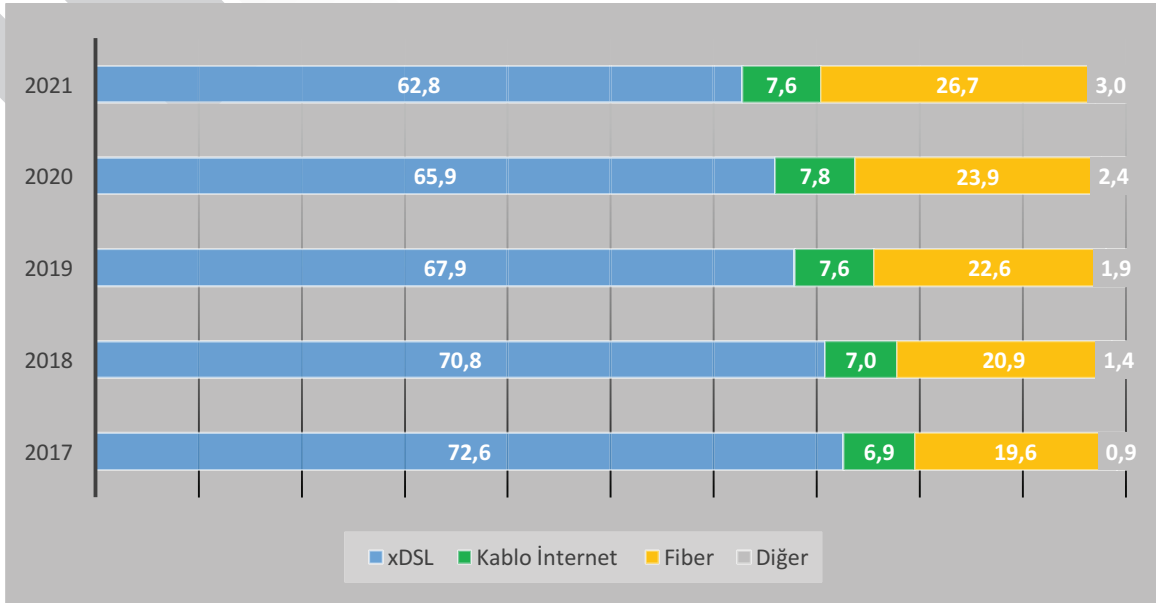
2017-2021 yılları arası yıllık ortalama yeni genişbant abone sayısı 4,8 milyonun üzerindedir. Yaygınlık oranı artışında ise yıllık ortalama %4,7'dir.

Şekil 7 Toplam Abone Sayısı ve Yaygınlık Oranı

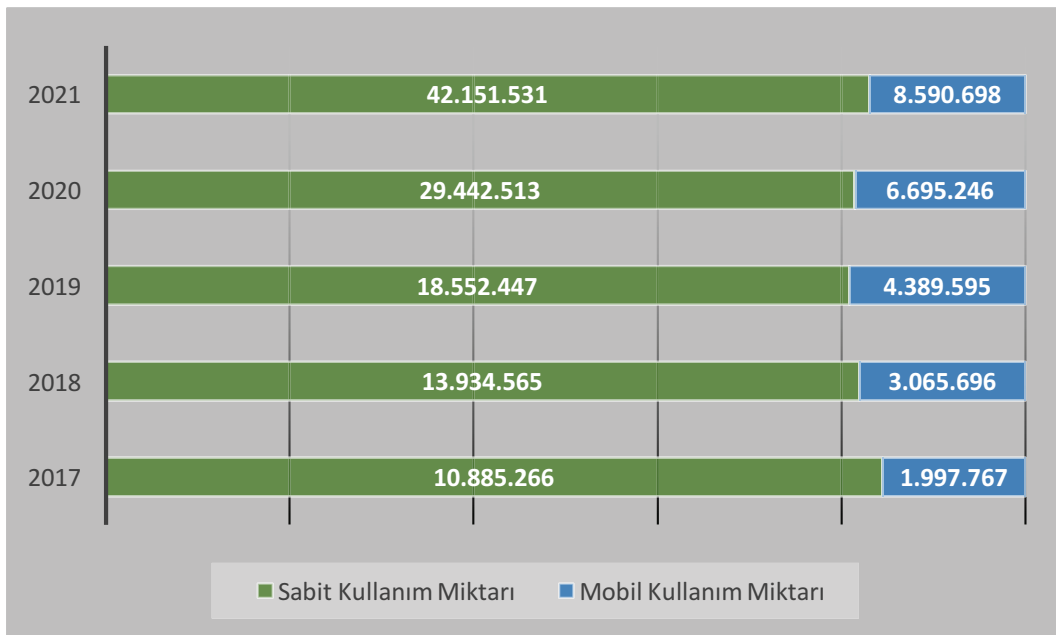
Toplam sabit genişbant aboneliklerinde fiber internetin oranı 2017 yılına göre %36,2 artarken xDSL aboneliklerinin oranı ise %13,5 azalmıştır.

Şekil 8 Sabit Genişbant Abonelerin Teknoloji Bazlı Dağılımı (%)

Sabit genişbant abonelerin kullandığı veri miktarı 4 yılda yaklaşık 4 katına çıkarken mobil abonelerin kullandığı veri miktarı 4,3 katına çıkmıştır.

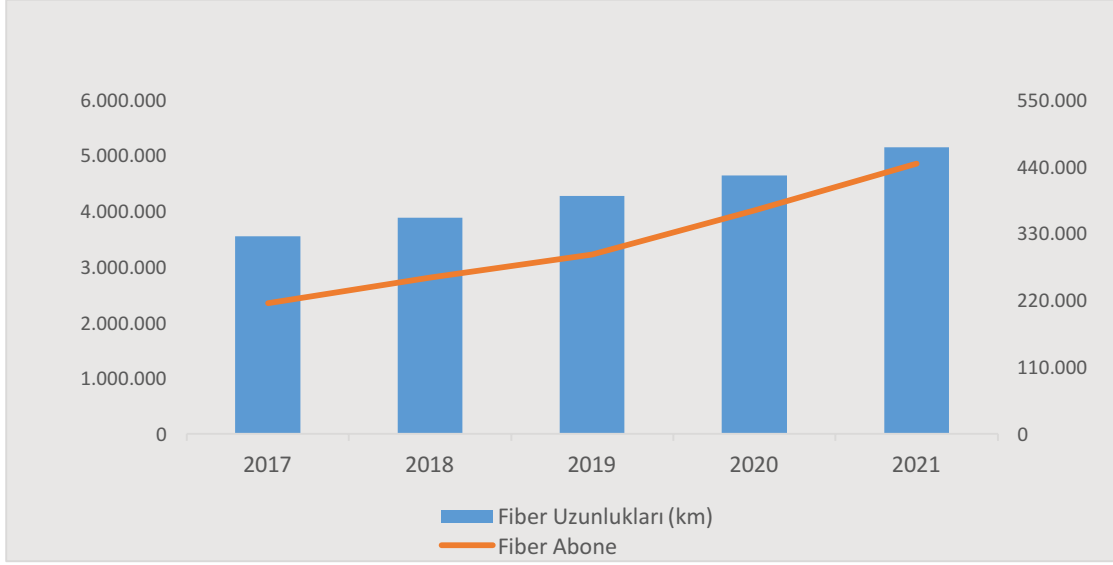
Şekil 9 İnternet Kullanım Miktarları (TByte)

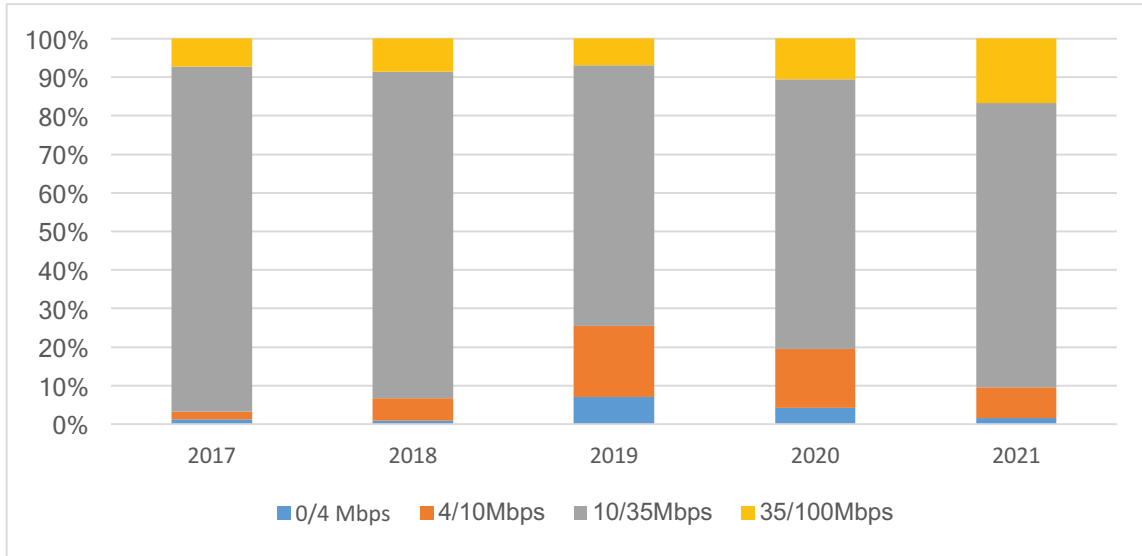
2017-2021 yılları arasında fiber abone sayısı %107 artarken fiber altyapı uzunluğundaki artış %45 olmuştur.

Şekil 10 Fiber Uzunluk ve Abone Sayısı

Sabit genişbant abonelerin tarifelerine göre aldıkları hızlara bakıldığında 35/100 Mbps aralığındaki pakete abone olanların oranı 2017-2021 arasında 2,3 katına çıkmıştır.

Şekil 11 Sabit Abonelerin Hız Dağılımı

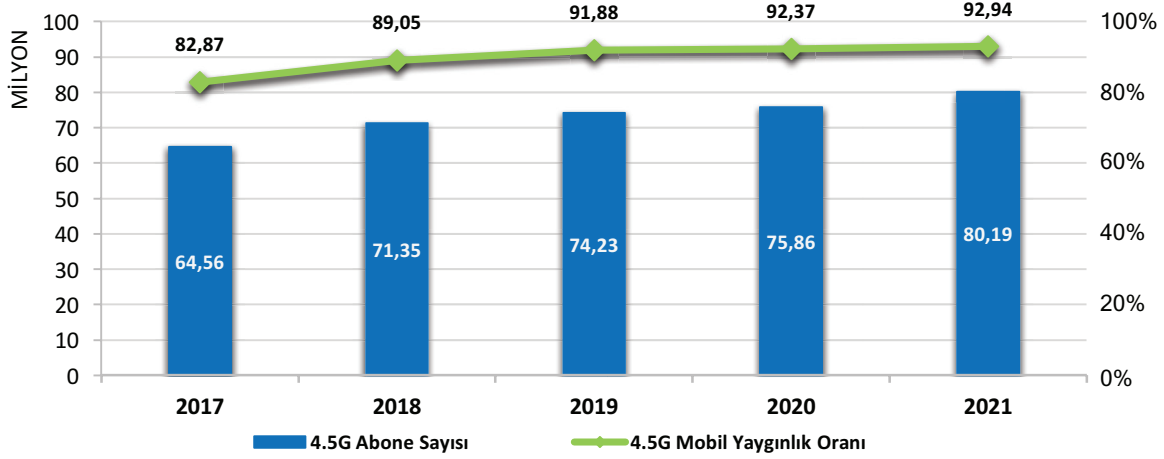
3. BÖLÜM MOBİL HİZMETLERE İLİŞKİN VERİLER

3. MOBİL HİZMETLERE İLİŞKİN VERİLER

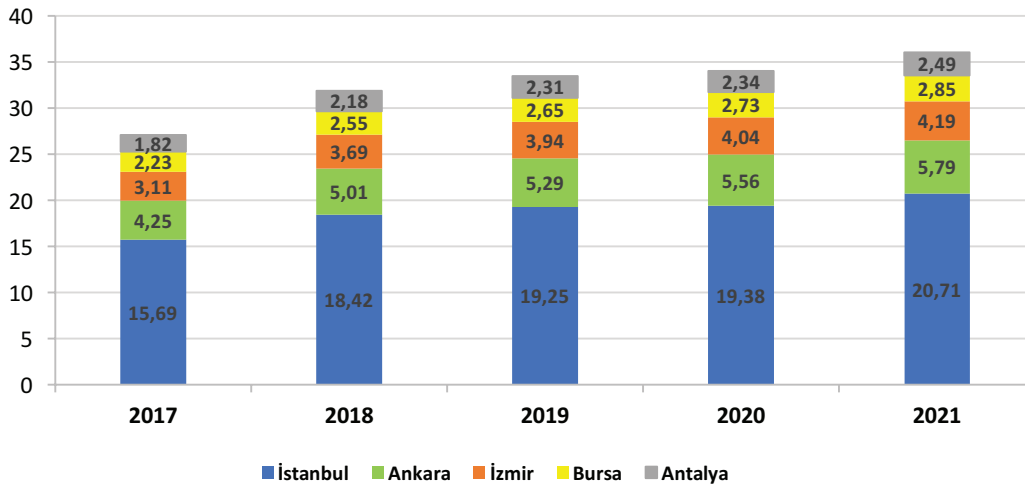
4.5G abone sayısının ve toplam mobil abone sayısına göre yaygınlığının hızla mobil abonelerin çoğunluğunu oluşturduğu ve %93 civarında doygunluğa ulaştığı ve artış ivmesinin yavaşladığı görülmektedir.

Şekil 12 4.5G Abone Sayısı ve Toplam Mobil Abone Sayısına göre Yaygınlık

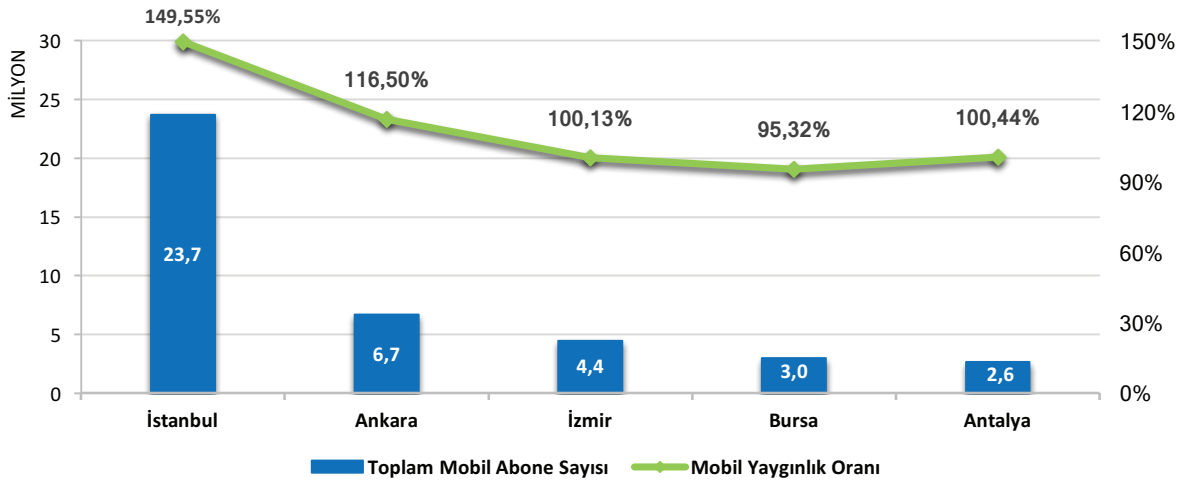
2021 yılı için 4.5G abonelerinin ülke genelindeki nüfusa göre yaygınlığı %94,7 iken grafikte yer alan 5 il için bu rakam % 113,8'dir.

Şekil 13 İllere Göre 4.5G Abone Sayısı

Mobil abone sayısına göre ilk beş il, toplam abonelerin %47'sine sahiptir.

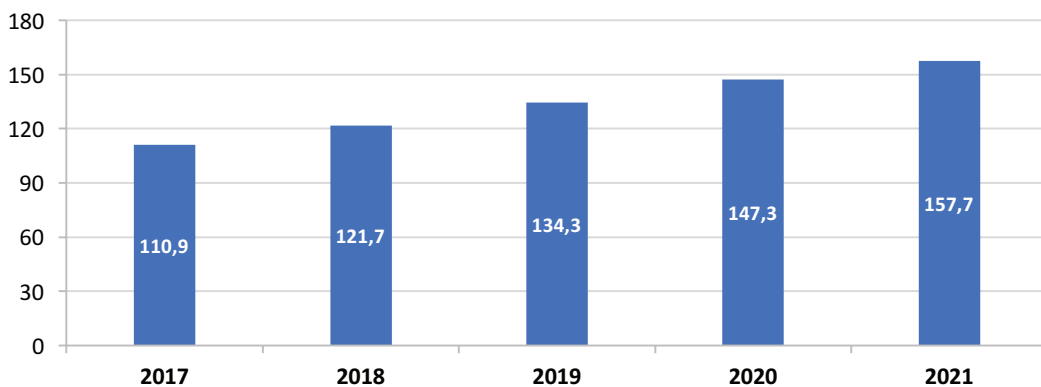
Şekil 14 2021 Yılı için İllere Göre Toplam Abone Sayısı ve Yaygınlık

* Mobil yaygınlık oranı illerin 2021 yılındaki toplam nüfusuna göre hesaplanmıştır.

Yıllara göre taşınan mobil numara sayılarına bakıldığında mobil hizmetlerde işletmeciler arası abone hareketliliğın yoğun olduğunu söylemek mümkündür. 2017-2021 yılları arasında yıllık ortalama 11,7 milyon mobil numara taşınmıştır.

Şekil 15 Toplam Mobil Numara Taşıma Sayısının Yıllara Göre Değişimi (Milyon)

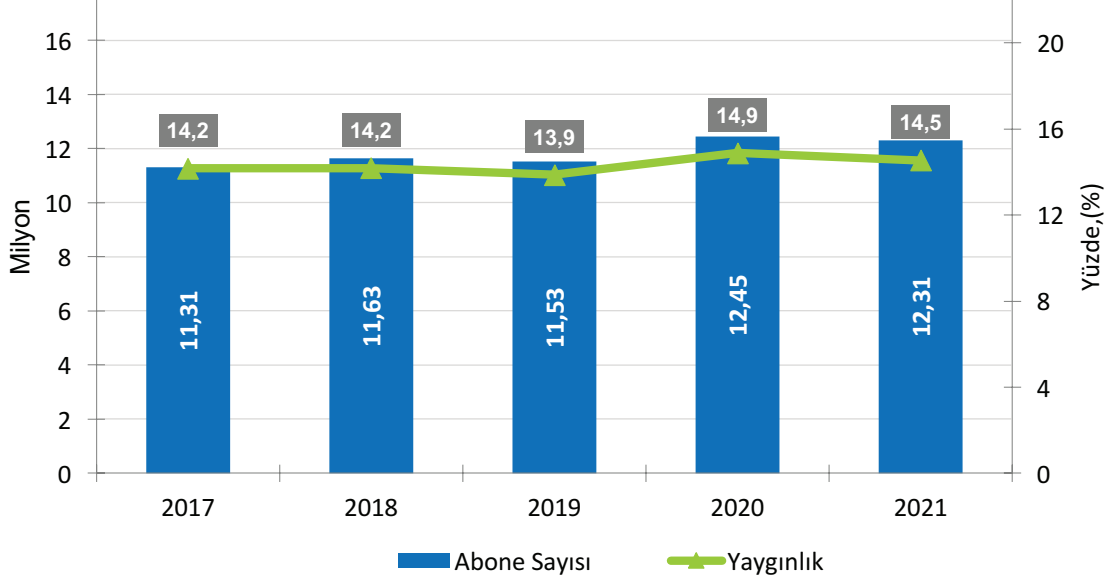
4. BÖLÜM

SABİT TELEFON HİZMETİNE İLİŞKİN VERİLER

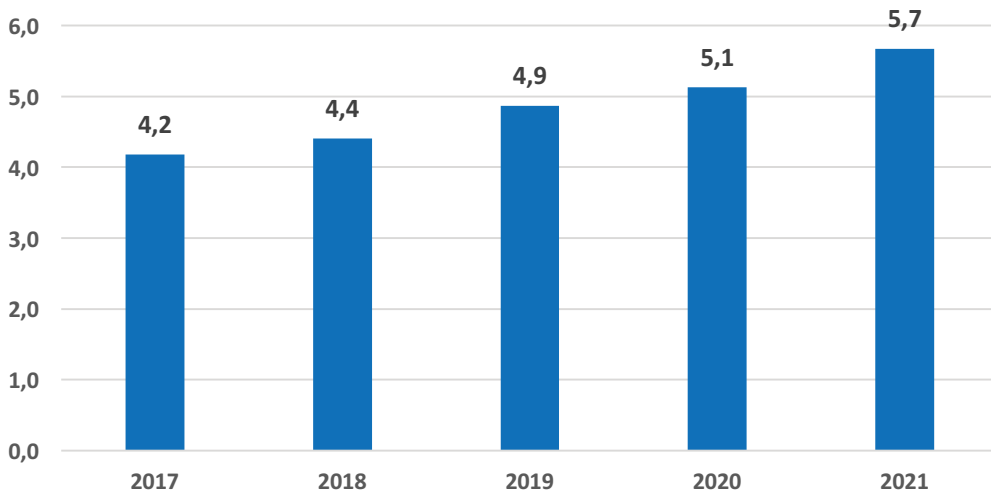
4. SABİT TELEFON HİZMETİNE İLİŞKİN VERİLER

Sabit telefon hizmeti son yıllarda abone sayısı ve yaygınlık açısından önemli bir değişim göstermemekle birlikte işletmeci gelirlerinde kısmi bir artış gözlenmektedir.

Şekil 16 Sabit Telefon Abone Sayısı ve Yaygınlık Oranının Yıllar İçindeki Değişimi

Şekil 17 Sabit Telefon Hizmetleri Gelirleri'nin Yıllar İçindeki Değişimi (Milyar TL)

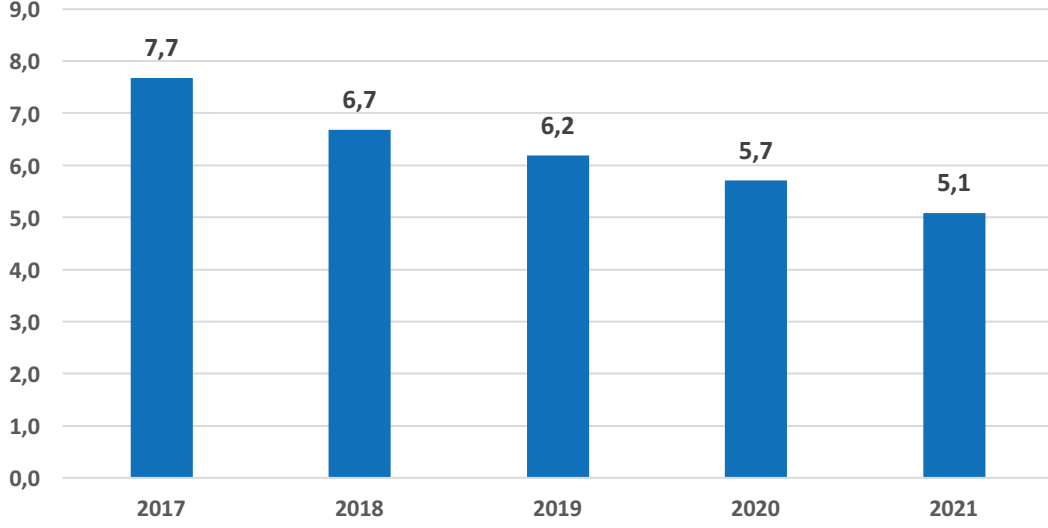

*STH işletmecilerin net satış gelirleri ile Türk Telekom'un aylık bağlantı/sabit ücret ve arama hizmeti gelirlerinin toplamını göstermektedir.

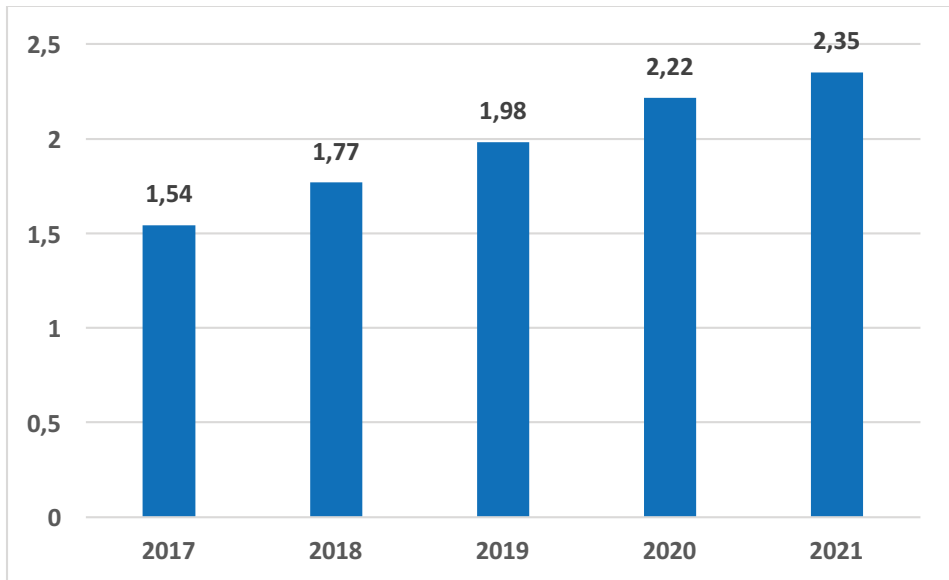
Sabit şebekelerde başlatılan çağrı miktarı düşüşünü sürdürürken 2017 yılı sonunda yaklaşık 7,7 milyar dakika olan sabitte üretilen toplam trafik %33,7 oranında azalarak 2021 yılı sonunda yaklaşık 5,1 milyar dakika olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 18 Sabitte Üretilen Toplam Trafik (Çağrı Başlatma) Yıllar İçindeki Değişimi (Milyar Dk)

Sabit abone sayısında yaşanan durağanlık taşınan sabit numara sayısında da kendini göstermekte olup, 2017-2021 yılları arasındaki süreçte toplamda 800 bine yakın numara taşıma işlemi gerçekleştirilmiştir.

Şekil 19 Toplam Sabit Numara Taşıma Sayılarının Yıllara Göre Değişimi (Milyon)

5. BÖLÜM

DİĞER HABERLEŞME HİZMETLERİNE İLİŞKİN VERİLER

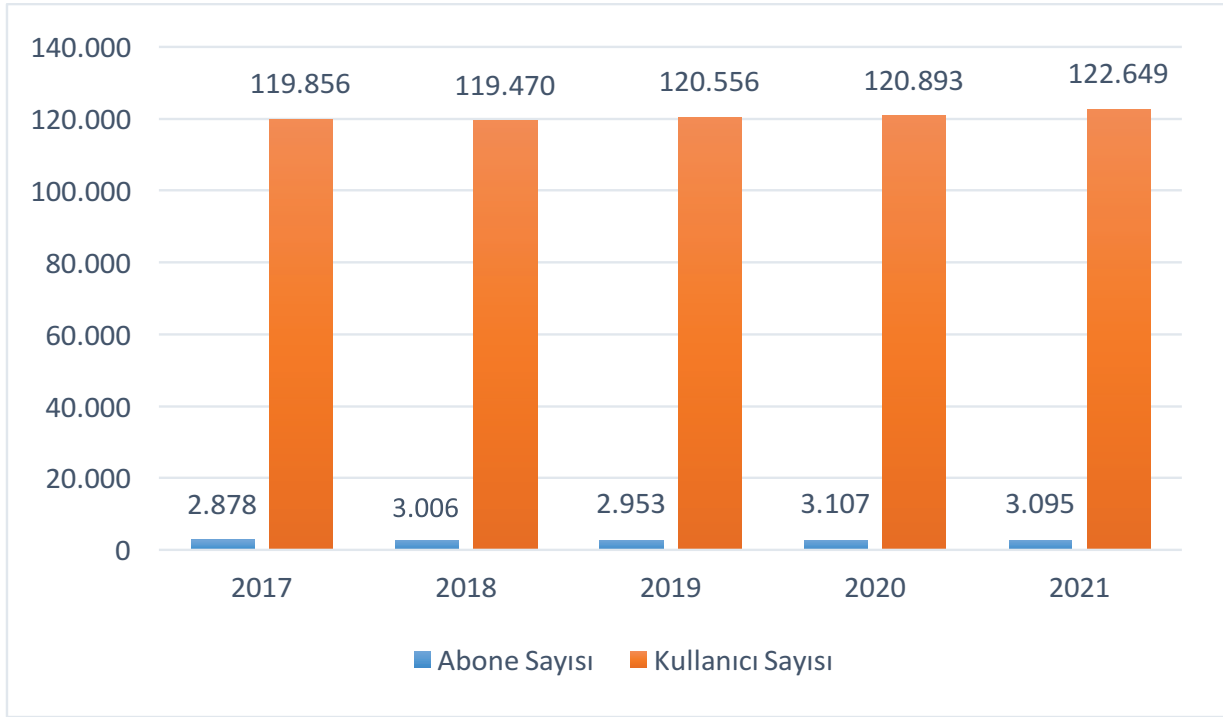

5. DİĞER HABERLEŞME HİZMETLERİNE İLİŞKİN VERİLER

5.1 Ortak Kullanımlı Telsiz Hizmeti (OKTH)

Belirli bir kullanıcı grubuna hitap eden hizmetlerden olan OKTH'nin abone ve kullanıcı sayısı son yıllarda önemli bir değişim göstermemiştir.

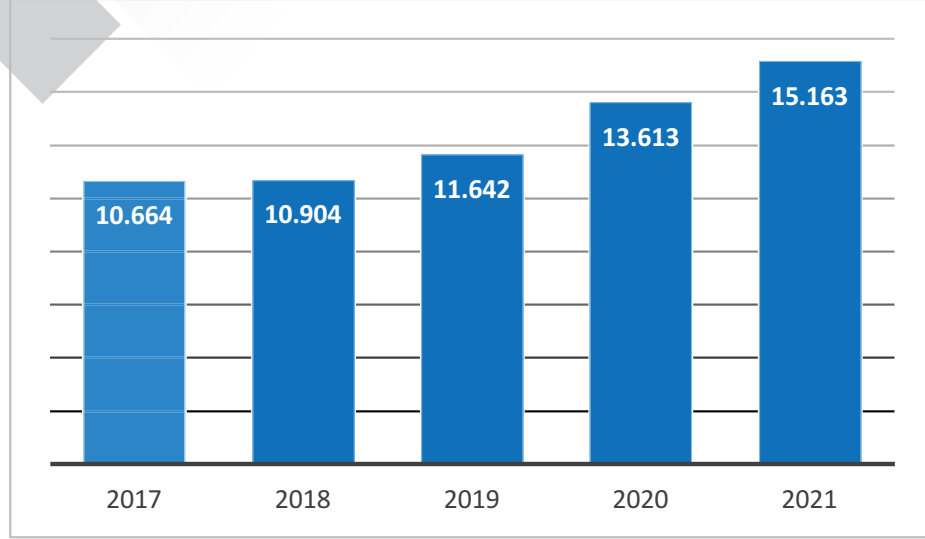
Şekil 20 Yıllara Göre Abone ve Kullanıcı Sayıları

5.2 Uydu Haberleşme Hizmeti (UHH)

Son kullanıcıdan ziyade kurumsal kullanıma hitap eden uydu hizmetlerinde son 5 yılda abone sayısında % 42,2 artış yaşanmıştır.

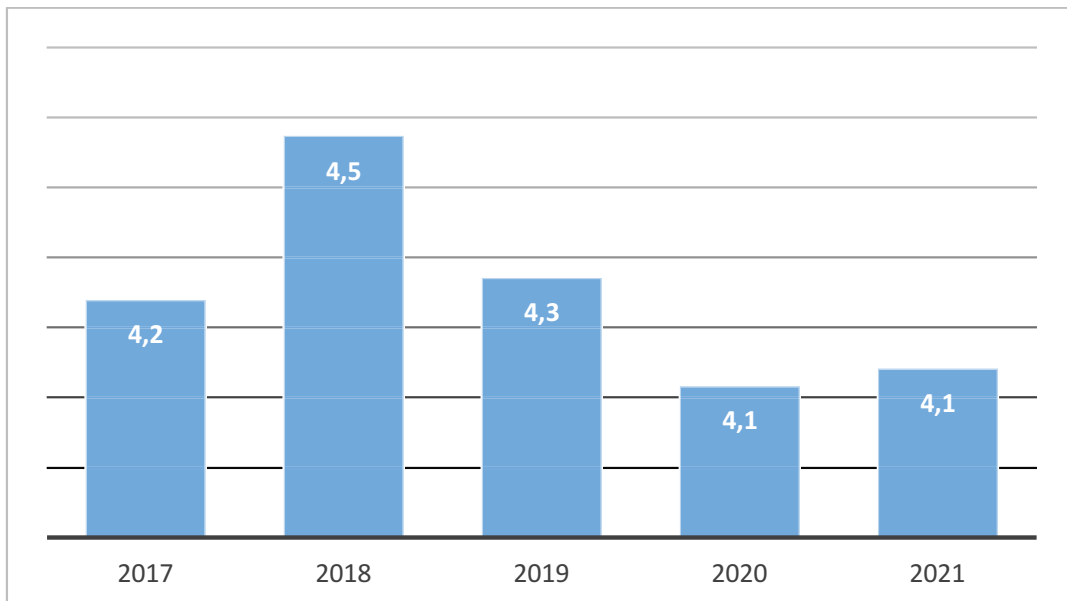
Şekil 21 Yıllara Göre UHH Abone Sayısı

5.3 Uydu Platform Hizmeti (UPH)

TV yayınlarının son kullanıcıya ulaştırılmasında önemli bir yeri olan UPH'nin kullanıcı sayısı son yıllarda 4,1- 4,5 milyon aralığında gerçekleşerek **önemli bir değişim** göstermemiştir.

Şekil 22 Yıllara Göre UPH Kullanıcı Sayısı (Milyon)

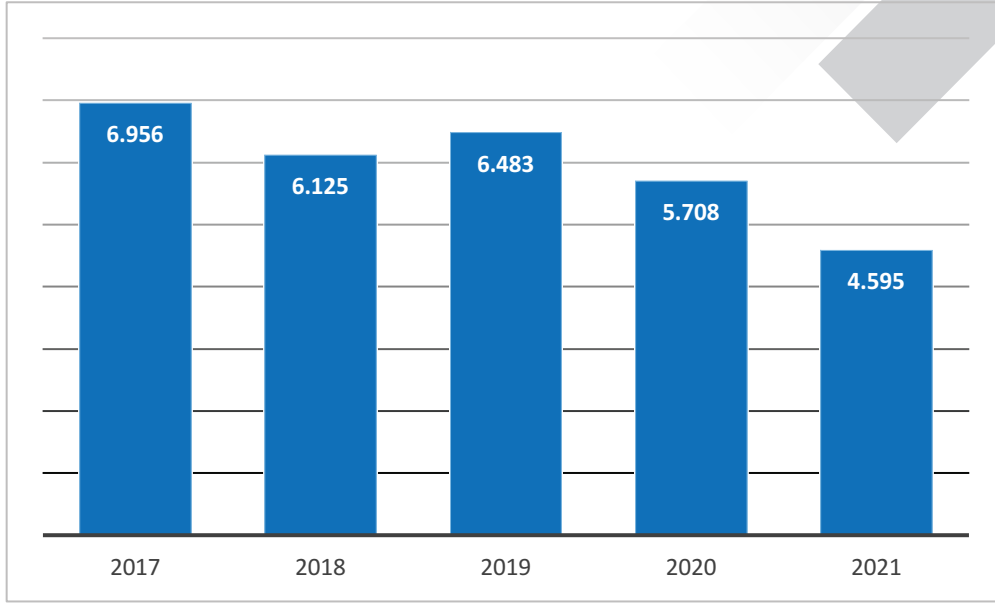

5.4 Uydu Üzerinden Küresel Mobil Kişisel İletişim Hizmeti (GMPCS)

Mobil hizmetlerin gelişmesi ve kapsama alanının yıllar içerisinde genişlemesi ile kullanım alanı gittikçe daralan GMPCS hizmetinde yıllar içinde abone sayısında azalma devam etmiştir.

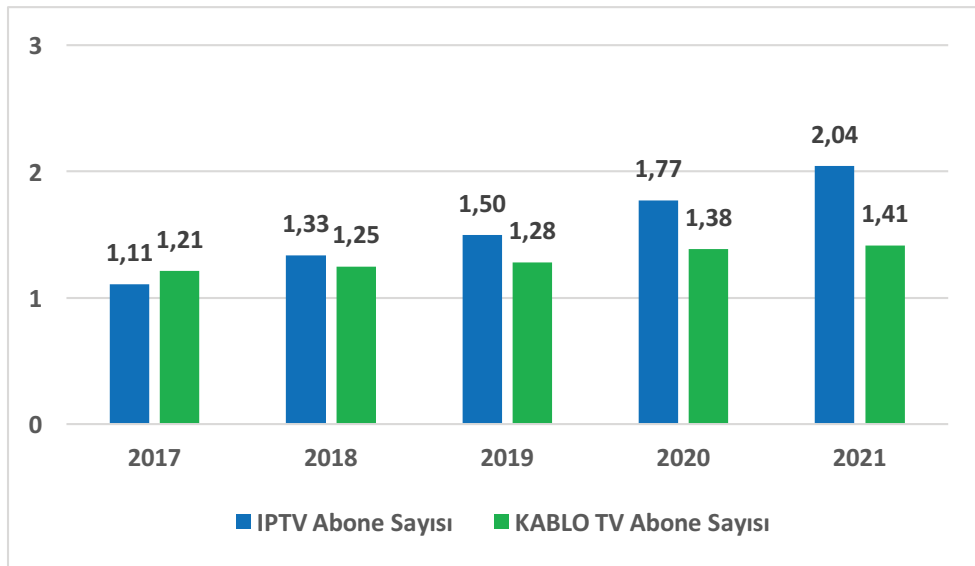
Şekil 23 Yıllara Göre GMPCS Abone Sayıları

5.5 Kablo TV

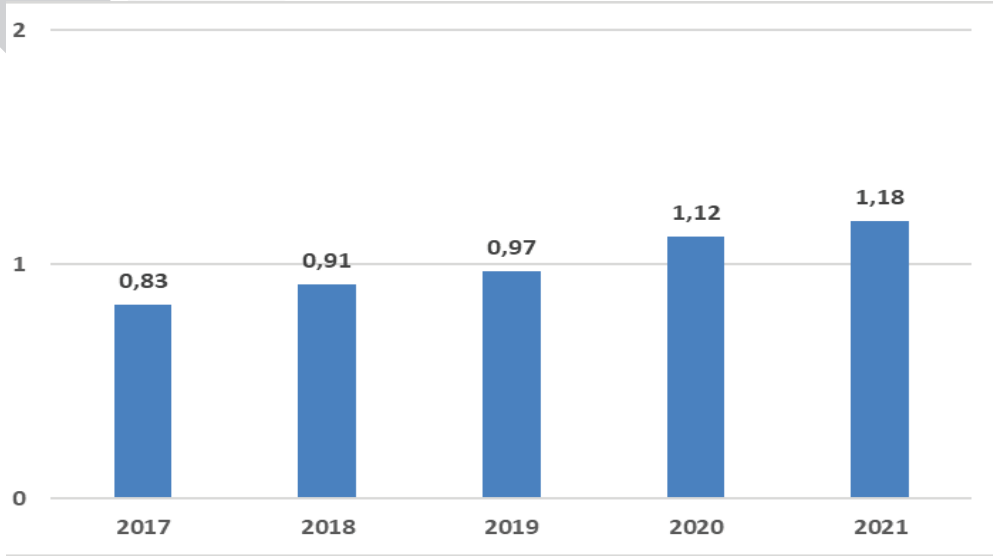
Telefon, TV ve yüksek hızlı internet hizmetlerinin aynı anda sunumunu sağlayan Kablo TV hizmeti ile internet üzerinden TV yayınlarının alınabilmesini sağlayan IPTV hizmetinin abone sayısı giderek artmaktadır. Kablo TV abone sayısı 2017-2021 döneminde %16,5 artarken IPTV abone sayısı % 84,7 artmıştır.

Şekil 24 IPTV ve KABLO TV Abone Sayılarının Yıllar İçindeki Değişimi (Milyon)

Yüksek hızlı genişbant internet için önemli altyapılardan olan Kablo internete abone olanların sayısı 2017-2021 döneminde %43,1 artmıştır.

Şekil 25 Kablo İnternet Abone Sayısının Yıllar İçindeki Değişimi (Milyon)

5.6 Rehberlik Hizmeti

Genişbant internet ve özellikle akıllı telefon yaygınlığının artması ile bilgiye erişimin kolaylaşması bazı hizmetleri olumsuz yönde etkilemiştir. Bunlardan biri olan Rehberlik Hizmetinde hem çağrı sayıları hem de çağrı süreleri yıllar içinde azalmaktadır.

Şekil 26 Rehberlik Hizmeti- Gelen Toplam Çağrı Sayısı (Milyon) ve Süresi (Milyon Dk)

